

Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 10 hallituksen esityksen johdosta laiksi valtionavustuksesta kuntien elinkeinoasiamiesten palkkaukseen annetun lain 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 26 päivästä syyskuuta 1985 lähettänyt laki- ja talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 149. Asiantuntijoina ovat valiokunnassa olleet kuultavina vt. toimistopäällikkö Kalle J. Korhonen kauppa- ja teollisuusministeriöstä, vanhempi budjettisihteeri Kare Turtiainen valtiovarainministeriöstä, valtionapuasiasiainsihteeri Urpo Ekström Suomen Kaupunkiliitosta, toimistopäällikkö Tarmo Palonen Suomen Kunnallislitosta ja jaostopäällikkö Christel von Martens Finlands svenska kommunförbundista. Käsiteltyään asian valiokunta esittää seuraavaa.

Valtionavustuksesta kuntien elinkeinoasiamiesten palkkaukseen vuonna 1975 annetun lain mukaan kantokykyluokkiin 1—3 kuuluvat kunnat olivat oikeutettuja lakisääteiseen valtionosuuteen. Vuoden 1977 valtion tulo- ja menoarvioon liittyen lakia muutettiin väliaikaisesti siten, että uusien elinkeinoasiamiesten palkkaus- ja muihin

korvattaviin menoihin myönnettiin valtionosuutta vain valtion tulo- ja menoarvion rajoissa. Tämä laki oli ensin voimassa vuosina 1977 ja 1978. Sitten lain voimassaoloaikaa on jatkettu valtion tulo- ja menoarvioon liittyen vuosittain. Nyt kysymyksessä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan väliaikaisen lain voimassaoloaikaa edelleen jatkettavaksi vuodeksi 1986.

Esitys liittyy hallituksen esitykseen valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1986 ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Valiokunta pitää esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä tarkoituksenmukaisena ja on asettunut puoltamaan sen hyväksymistä.

Sen perusteella mitä edellä on esitetty, valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 1985

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Vesterinen, varapuheenjohtaja Järvisalo-Kanerva, jäsenet Aranz (osittain), Hilpelä, Kietäväinen, Kokko,

Komsi (osittain), Myllyniemi, Ranta, Renlund, Salminen ja Turunen sekä varajäsenet J. Mikkola (osittain) ja Valo.

Vastalauseita

I

Vuonna 1975 on hyväksytty laki valtionavustuksista kuntien elinkeinoasiamiesten palkkaukseen. Lain mukaan luvattiin tuolloin 1—3 kantokyluokkiin kuuluville kunnille lakisääteistä valtionavustusta yhden elinkeinoasiamiehen palkkaa ja siihen liittyviin sosiaali- ja eläkekustannuksiin 80, 70 tai 60 prosenttia riippuen kantokyluokasta.

Lain suomia mahdollisuuksia taloudellisesti heikkojen kuntien elinkeinoelämän elvyttämiseen annettiin kuitenkin rajoittaa jo parin vuoden kuluttua lain voimaantulosta.

Lakia muutettiin vuonna 1976 väliaikaisesti siten, että elinkeinoasiamiesten palkkaus- ja muihin korvattaviin menoihin myönnettiin vuonna 1977 avustusta enää vain valtion tulo- ja menoarvion rajoissa. Väliaikaislain piti olla voimassa ainoastaan pari vuotta, mutta vuodesta 1979 väliaikaisuutta on jatkettu vuodesta toiseen.

Jatkoaika merkitsi aluksi sitä, ettei vuosina 1977—80 annettu ainuttakaan uutta valtion avustamaa virkaa. Sen jälkeen on tähän mennessä budjettien kautta saatu 39 uutta valtionavustukseen oikeuttavaa elinkeinoasiamiehen virkaa eli keskimäärin 8 virkaa vuodessa.

Nyt 1—3 kantokyluokkien kunnissa on 172 elinkeinoasiamiestä, joiden palkkaukseen tulee valtionavustus. Lisäksi 9 viran palkkaukseen

muissa kunnissa tulee harkinnanvaraista valtionavustusta. Jotta alimpien kantokyluokkien kunnat, joiden elinkeinorakenne on yksipuolinen ja työllisyystilanne heikko, saisivat niille tarpeellista elvytystä, tarvittaisiin pikaisesti 50 uutta elinkeinoasiamiehen virkaa valtionavustuksen piiriin. Valtionosuus palkkaus- ym. menoista olisi noin 4 miljoonaa markkaa.

Hallitus on jälleen kerran tehnyt esityksen vuoden 1976 väliaikaisen lain jatkamisesta vuodelle eteenpäin vuodeksi 1986, ja vain 8 elinkeinoasiamiehen palkkaukseen annettaisiin valtionavustus. Harkinnanvaraisia avustuksia ei esityksen mukaan ensi vuonna jaeta.

Hallitus perustelee jo pysyväksi tulleen väliaikaislain poikkeuksia sillä, että valtiontalouden tasapainoa tulee parantaa ja menojen kasvua hillit. Vaikutus olisi kuitenkin valtiontaloudellisesti pieni, vain 4 miljoonaa markkaa. Toinen hallituksen perustelu valtionavustusten epäämiseen on tuleva valtionosuuslainsäädännön uudistus. Peruste on ontuva, eikä sitä voi tällä kohdalla ymmärtää.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 1985

Eeva Turunen

Liisa Hilpelä

Tauno Valo

II

Valtionavustuksesta kuntien elinkeinoasiamiesten palkkaukseen vuonna 1975 annetun lain mukaan ovat kantokyluokkiin 1—3 kuuluvat kunnat oikeutettuja lakisääteiseen valtionosuuteen. Tätä lakia on kuitenkin vuodesta 1977 lähtien muutettu väliaikaisin säädöksin ensin kahdeksi vuodeksi, sitten aina vuodeksi kerrallaan siten, että valtionosuuteen oikeutettujen uusien elinkeinoasiamiesten määrä on sidottu

valtion tulo- ja menoarvioon. Hallitus esittää tätä käytäntöä jatkettavaksi myös vuonna 1986.

Hallitus perustelee rajoituslakiesitystä valtiontaloudellisin syin. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan lakiehdotuksen hylkääminen tulisi merkitsemään valtiolle korkeintaan neljän miljoonan markan lisämenoja.

SKDL:n eduskuntaryhmä ei hyväksy eduskunnan säätämien lakien edellyttämän valtionosuu-

den epäämistä kunnilta rajoitus- ja poikkeuslain ja siten kuntien oman rahoitusvastuun lisäämistä. Useat lain mukaan valtionosuuteen oikeutetut kunnat ovat palkanneet elinkeinoasiamiehen kokonaan omalla kustannuksellaan.

Elinkeinoasiamiesten palkkaus liittyy usein kunnan pyrkimyksiin työttömyyden vähentämiseksi. Vaikka kokemukset toiminnasta ovat kirjavia ja järjestelmään liittyy kehittämistarpeita,

tulee valtion tukea kuntien omaa aktiivisuutta. Perusteltua olisi myös valtionosuuden tai avustuksen ulottaminen alimpien kantokykyluokkien kuntien lisäksi alue- ja työllisyyspoliittisin perustein erityisalueiksi määriteltäviin kuntiin.

Edellä todetun perusteella ehdotan kunnioittaen,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 1985

Marja-Liisa Salminen

